

PRI PRÍLEŽITOSTI 200. VÝROČIA NARODENIA ANIČKY JURKOVIČOVEJ

PRI PRÍLEŽITOSTI 200. VÝROČIA NARODENIA ANIČKY JURKOVIČOVEJ

Mal to byť len ďalší chladný večer, ale na tento už nikdy nezabudnem. Mali sme sa s menším omeškaním sa vo dverách objavil stále veselý Janko Francisci Rimavský. S ostatnými „štrôpvcami“ (ako nás právom nazývali) stretnúť, aby sme prebrali naše zdravie všetkých v spoločnosti, pozdravil nás. Keď vošiel do izby, zistili sme, že nebol najbližšie pripravované divadlá predstavenie. Bola to Kotzebueho fraška. Väčšina z nás už bola u mňa doma, kde sme sa občas stretávali. Avšak tento večer sa pre mňa z obvyčajného razom stal nezabudnuteľný.

Janko mu pomohol s cestovným plášťom a vtedy sme všetci na neho upreli zrak. Bola to žena! Bola mladá, okúzľujúca, v skutku zaujímavý kukuč mala. Ale na našom stretnutí predsa nemala čo robiť. Tejto pozemskej slasti a radosti sme sa predsa všetci zriekli v mene našej práce. Necháпали sme. „Nesiem nám posilu“, povedal Janko veselým tónom. Skoro mi zabehlo! Žeby vtipkoval alebo mu tá žena načisto pomotala hlavu? „Mnohí ju iste poznáte, je to dcéra vzdelaného pána učiteľa z Nového Mesta nad Váhom - Samuela Jurkoviča. Svojím pôsobením pomáha našej spoločnej veci a tuto Anička je jeho verným obrazom. Od malička bola s pánom učiteľom aj v miestom divadle, ktoré pán učiteľ podporuje a tiež aj sem-tam režíruje. Na vlastné oči som ju videl, ako si za oponou prechádza javiskové repliky hercov a myslím, že je skutočne nadaná“. V miestnosti nastalo také ticho, že sa dalo krájať. „Priatelia, skúšame predsa našu novú hru - Kotzebueho frašku a máme tam jednu ženskú hereckú rolu. Kto by ju už dokázal zahrať lepšie ako tuto Anička - skutočná žena?“ Nedal sa Francisci. „Ale Janko Francisci, je to žena. Dobré vieš, že ženy v divadle nie sú a už vôbec nehrajú,“ ozval sa jeden z prítomných. „Ak je skutočne dobrá a nebojí sa ukázať, prečo nie?“ Prelomil dlhé mlčanie ďalší. V miestnosti začínalo byť dusno, každý zaujal iný postoj a chudera dievčina sa začala obšívajúť. Po chvíli prehovorila: „Rada by som si to vyskúšala, poznám túto hru a viem jej repliky. Otecko ju kedysi režíroval u nás v divadle. Videla som viacero predstavení a rada by som sa aj ja priučila tomuto umeniu, ak mi dáte šancu“. To ako smelo a odvážne prehovorila ma dostalo. Hneď si získala môj rešpekt. Celá miestnosť na chvíľu zmĺkla a to využil Janko Francisci: „Nech rozhodne hostiteľ!“ Všetky oči sa upreli na mňa a čakali. „Je to náročné rozhodnutie ... žena v divadle..., ale na druhú stranu si zaslúži šancu ukázať všetkým, čo v nej je. Skús nám teda prečítať vyznačenú časť textu z repliky postavy Aničky Dobrožilovej“. Bez váhania vzala do rúk text, pozorne si ho prezrela a položila ho pred seba na stôl: „S radosťou“. Všetci v miestnosti ju nadšene počúvali. Dievča-nedievča, bola nesmierne talentovaná a okúzľujúca. Keď skončila, všetky oči sa opäť upreli na mňa a čakali na môj konečný verdikt. Spokojne som sa nadýchol a s úsmevom prehovoril:

„Prepáč, ale vo všetkom tom zmätku som sa zabudol predstaviť. Moje meno je ... Teší ma, miera Anička Jurkovičová, alebo skôr Dobrožilová? Som rád, že ňu spoznávam. Predne takto sa začala nová epocha ochotníckeho divadla na Slovensku. Samozrejme, že sa našli aj takí, ktorí ženu v divadle nedokázali stráviť, ale to Aničku vôbec neodradilo. Zahrala si ešte veľa skvelých postáv, do ktorých vdýchla nový život. Takto mohla rozvíjať oteckovu filozofiu, že aj obyčajní ľudia sa môžu vzdelávať a aj vzdelávať iných napríklad divadlom